ISSN 3030-3710
E-ISSN 3030-3095

ILMIY AXBOROTNOMA

НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК * SCIENTIFIC BULLETIN

№ 3, 2025

BUXORO PSIXOLOGIYA VA
XORIJIY TILLAR INSTITUTI

ILMIY AXBOROTNOMASI

ISSN 3030-3710 (P)
ISSN 3030-3095 (E)

№ 3, 2025

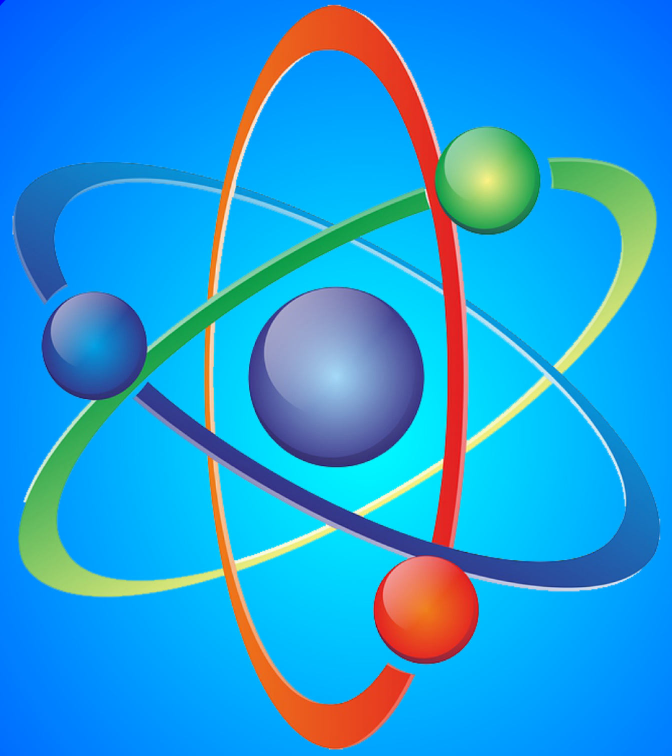

http://buxpxti.uz

ISSN 3030-3710 (P)
ISSN 3030-3095 (E)

BUXORO PSIXOLOGIYA VA XORIJIY TILLAR INSTITUTI ILMIY AXBOROTNOMASI

ilmiy-amaliy jurnal

SCIENTIFIC REPORTS OF BUKHARA INSTITUTE OF PSYCHOLOGY AND FOREIGN LANGUAGES

scientific and practical journal

НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК БУХАРСКОГО ИНСТИТУТА ПСИХОЛОГИИ И ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

научно-практический журнал

№ 3, 2025

Muassis: Buxoro psixologiya va xorijiy tillar instituti
Tahririyat manzili: Buxoro viloyati, Kogon tumani, B.Naqshband MFY, 20-uy
http://buxpxti.uz/, buxpxti@gmail.com

Tel: +998918312511 Sobirova D.A.
+998905124244 Ostanov Sh.Sh.
https://t.me/OstanovSH

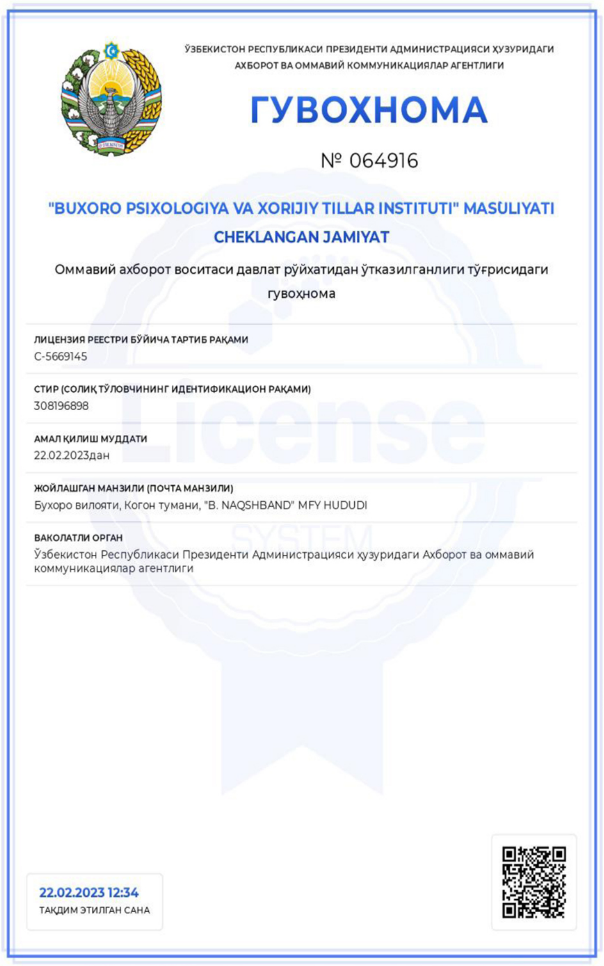

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ АДМИНИСТРАЦИЯСИ ҲУЗУРИДАГИ АХБОРОТ ВА ОММАВИЙ КОММУНИКАЦИЯЛАР АГЕНТЛИГИ

ГУВОХНОМА

№ 064916

"BUXORO PSIXOLOGIYA VA XORIJIY TILLAR INSTITUTI" MASULIYATI CHEKLANGAN JAMIYAT

Оммавий ахборот воситаси давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома

ЛИЦЕНЗИЯ РЕЕСТРИ БЎЙИЧА ТАРТИБ РАҚАМИ
C-5669145

СТИР (СОЛИҚ ТЎЛОВЧИНИНГ ИДЕНТИФИКАЦИОН РАҚАМИ)
308196898

АМАЛ ҚИЛИШ МУДДАТИ
22.02.2023дан

ЖОЙЛАШГАН МАНЗИЛИ (ПОЧТА МАНЗИЛИ)
Бухоро вилояти, Когон тумани, "B. NAQSHBAND" MFY HUDUDI

ВАКОЛАТЛИ ОРГАН
Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги

22.02.2023 12:34
ТАҚДИМ ЭТИЛГАН САНА

Гувохнома № 064916

Фаолият тури

Оммавий ахборот воситаси сифатида фаолиятни амалга ошириш

Қўшимча маълумотлар

ҚЎШИМЧА МАЪЛУМОТЛАР

Оммавий ахборот воситасининг номи	Оммавий ахборот воситасининг тили	Оммавий ахборот воситасининг тури
BUXORO PSIXOLOGIYA VA XORIJIY TILLAR INSTITUTI ILMIY AXBOROTNOMASI	O'ZBEK,RUS, ILNGLIZ	Журнал

ТАРҚАТИЛИШ ҲУДУДИ ВА ШАКЛИ

Тарқатилиш ҳудуди ва шакли	Ҳудуд	Тарқатилиш шакли
Республика миқёсида		Анъанавий

BUXORO PSIXOLOGIYA VA XORIJIY TILLAR INSTITUTI ILMIY AXBOROTNOMASI ilmiy-amaliy jurnal 3-son Buxoro - 2025. - 376 b. **Научный вестник Бухарского института психологии и иностранных языков** научно-практический журнал Выпуск 3. Бухара - 2025. - 376 с.	Jurnal Buxoro psixologiya va xorijiy tillar instituti muassisligidagi nashr hisoblanadi. **Jurnalning nashr sifati uchun bosmaxona javobgar.** OBUNA INDEKSI 3062	Jurnal tahririyat kompyuterida sahifalandi. Bosishga ruxsat etildi 11.04.2025 Qog‘oz bichimi 60x84, 1/8 Tezkor bosma usulda bosildi. Shartli bosma tabog‘i 23 Buyurtma № 53. Adadi - 60 Bahosi kelishilgan narxda. «Sharq-Buxoro» MCHJ bosmaxonasida chop etildi. Bosmaxona manzili: Buxoro shahar O‘zbekiston Mustaqilligi ko‘chasi, 70/2 uy. Tel: 0(365) 222-46-46

BOSH MUHARRIR:
Baratov Sharif Ramazanovich
psixologiya fanlari doktori, professor,
Xalqaro psixologiya fanlari akademiyasining haqiqiy a'zosi (akademigi)

Bosh muharrir o`rinbosari:
Shoumarov G'.B. – O'zbekiston Respublikasi fanlar Akademiyasi Akademigi
TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI
Mas'ul kotib:
Sobirova D.A. – psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
XORIJ OLIMLARI
Kozlov V.V. - psixologiya fanlari doktori, akademik (Rossiya)
Malix S.B. -psixologiya fanlari doktori, akademik (Rossiya)
Maksimenko S.D.- psixologiya fanlari doktori, akademik (Ukraina)
Rejep O`zyurek -psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Darya Gaysina - Sasseks universiteti Psixologiya fakultetida genetika va epigenetika, PhD (Angliya)
O'ZBEKISTON OLIMLARI
PSIXOLOGIYA FANLARI
Umarov B.M.- psixologiya fanlari doktori, professor
Qodirov B.R. - psixologiya fanlari doktori, professor
Qodirov U.D. - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Kadirov K.B. - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Abdurasulov R.A. - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Baratova D.Sh. -psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Utepberganov M.A. - psixologiya fanlari doktori, professor
Nazarov A.M. - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Atabayeva N.B. - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Fayziyeva M.X. - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Qarshiyeva D.S. - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Abdullayeva D.U. - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Arzikulov D.N. - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Djurayev B. - psixologiya fanlari doktori (DSc), professor
Ayrapetova A.G.- psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent
Usmanova M.N. - psixologiya fanlari nomzodi, professor
Raximova I.I. - psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Ostanov Sh.Sh. - psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Rustamov Sh.Sh. - psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Ibaydullayeva U.R. - psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sobirov A.A. - psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
PEDAGOGIKA FANLARI
Ibragimov X.I. - O'zbekiston Respublikasi fanlar Akademiyasi Akademigi
Olimov Sh.Sh. - pedagogika fanlari doktori, professor
Abdullayeva B.S. - pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Hamroyev A.R. - pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Rajabov T.I. - pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Dilova N.G. - pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
FILOLOGIYA FANLARI
Shodmonov Q.B. – filologiya fanlari doktori, professor
Gadoyeva M.I.- filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Rajabov D.Z. - filologiya fanlari doktori, professor
Haydarov A.A. - filologiya fanlari doktori, professor
Astanova G.A. - filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Rasulov Z.I. - filologiya fanlari doktori (DSc), professor v.b.
Toirova G.I. - filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Murodov G.N. - filologiya fanlari doktori, professor
Eshbekov T.U. - filologiya fanlari doktori (DSc), professor
Raxmatullayev Sh.N. - filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xalilova R.R. - filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Saidov X.Sh. - filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
MUHARRIRLAR:
Raxmatova M.M. - filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Tursunov M.M. - filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Qurbonov A.M. - BuxPXTI "Xorijiy tillar" kafedrasi mudiri

"Scientific reports of Bukhara institute of psychology and foreign languages"
scientific-theoretical journal
EDITOR-IN-CHIEF:
Baratov Sharif Ramazanovich
doctor of psychology, professor, Full Member (academician) of the International Academy of Psychological Sciences
Deputy editor-in-chief:
Shoumarov G.B. - Academician of the Academy of Sciences of the Republic Uzbekistan
EDITORIAL BOARD MEMBERS
Responsible secretary:
Sobirova D.A. – Doctor of Psychology (DSc), professor
FOREIGN SCIENTISTS
Kozlov V.V. - Doctor of Psychology, academician (Russia)
Maliks S.B. - Doctor of Psychology, academician (Russia)
Maksimenko S.D. - Doctor of Psychology, academician (Ukraine)
Rejep Ozyurek - Doctor of Psychology, professor (Turkey)
Darya Gaysina - PhD, Genetics and Epigenetics, Faculty of Psychology, University of Sussex (England)
SCIENTISTS OF UZBEKISTAN
PSYCHOLOGICAL SCIENCES
Umarov B.M. - doctor of psychology, professor
Kadirov B.R. - doctor of psychology, professor
Kadirov U.D. - doctor of psychology, professor
Kadirov K.B. - doctor of psychology (DSc), professor
Abdurasulov R.A. - doctor of psychology (DSc), professor
Baratova D.SH. - doctor of psychology (DSc), professor
Utepberganov M.A. - doctor of psychology, professor
Nazarov A.M. - doctor of psychology (DSc), professor
Atabayeva N.B. - doctor of Psychology (DSc), professor
Fayziyeva M.Kh. - doctor of Psychology (DSc), professor
Karshiyeva D.S. - doctor of Psychology (DSc), professor
Abdullayeva D.U. - doctor of Psychology (DSc), professor
Arzikulov D.N. - doctor of Psychology (DSc), professor
Djurayev B. - doctor of Psychology (DSc), professor
Ayrapetova A.G. - doctor of Psychology (DSc), associate professor
Usmanova M.N. - candidate of psychology, professor
Raximova I.I. - doctor of philosophy in psychology (PhD), associate professor
Ostanov Sh.Sh. - doctor of philosophy in psychology (PhD), associate professor
Rustamov Sh.Sh. - doctor of philosophy in psychology (PhD), associate professor
Ibaydullayeva U.R. - doctor of philosophy in psychology (PhD), associate professor
Sobirov A.A. - doctor of philosophy in psychology (PhD), associate professor
PEDAGOGICAL SCIENCES
Ibragimov X.I. - Academician of the Academy of Sciences of the Republic Uzbekistan
Olimov Sh.Sh. - doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Abdullayeva B.S. - doctor of Pedagogical Sciences (DSc), professor
Hamroyev A.R. - doctor of Pedagogical Sciences (DSc), professor
Rajabov T.I. - doctor of pedagogic sciences (DSc), professor
Dilova N.G. - doctor of pedagogic sciences (DSc), professor
PHILOLOGY SCIENCES
Shodmonov Q.B. - doctor of Philology, professor
Gadoyeva M.I. - doctor of Philology (DSc), professor
Rajabov D.Z. - doctor of Philology, professor
Haydarov A.A. - doctor of Philology, professor
Astanova G.A. - doctor of Philology (DSc), professor
Rasulov Z.I. - doctor of Philology (DSc), professor
Toirova G.I. - doctor of Philology (DSc), professor
Murodov G.N. - doctor of Philology (DSc), professor
Eshbekov T.U. - doctor of Philology (DSc), professor
Rakhmatullayev Sh.N. - doctor of philosophy in philology (PhD)
Khalilova R.R. - doctor of philosophy in philology (PhD)
Saidov X.Sh. - doctor of philosophy in philology (PhD
EDITORS:
Rakhmatova M.M. - Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences
Tursunov M.M. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences
Kurbonov A.M. - Head of the Department of Foreign Languages of BukhPFL

Rustamov Shavkat Shuxrat o'g'li
Buxoro davlat universiteti Psixologiya kafedrasi dotsenti
Psixologiya fanlari doktori (DSc)

TALABALARNING INNOVATSION KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISHDA KREATIV TA'LIM TEXNOLOGIYALARINING ROLI

Annotatsiya. *Ushbu maqolada talabalarning innovatsion kompetentligini shakllantirishda kreativ ta'lim texnologiyalarining roli tahlil qilinadi. Innovatsion kompetentlik – bu zamonaviy talabalar uchun dolzarb bo'lgan ko'nikmalar majmuasi bo'lib, ularning kasbiy va shaxsiy rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Bugungi ta'lim jarayonida kreativ ta'lim texnologiyalari, jumladan, loyiha asosida o'qitish, interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar va muammoli ta'lim yondashuvlari talabalar fikrlash jarayonini rivojlantirishga, mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatini shakllantirishga va ijodiy yondashuvlarini kengaytirishga xizmat qiladi.*

Kalit so'zlar*: innovatsion kompetentlik, kreativ ta'lim texnologiyalari, interfaol o'qitish, muammoli ta'lim.*

РОЛЬ КРЕАТИВНЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ФОРМИРОВАНИИ ИННОВАЦИОННОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ УЧАЩИХСЯ

Аннотация. *В данной статье анализируется роль креативных образовательных технологий в формировании инновационной компетентности студентов. Инновационная компетентность представляет собой совокупность навыков, актуальных для современных студентов, и играет важную роль в их профессиональном и личностном развитии. В современном образовательном процессе креативные технологии обучения, включая проектное обучение, интерактивные методы, цифровые технологии и проблемное обучение, способствуют развитию мыслительных процессов студентов, формированию их способности принимать самостоятельные решения и расширению их творческого подхода.*

Ключевые слова: *инновационная компетентность, креативные образовательные технологии, интерактивное обучение, проблемное обучение.*

THE ROLE OF CREATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE FORMATION OF INNOVATIVE COMPETENCY OF STUDENTS

Annotation. *This article analyzes the role of creative educational technologies in the formation of students' innovative competence. Innovative competence is a set of skills that are highly relevant for modern students and play a crucial role in their professional and personal development. In today's educational process, creative teaching technologies, including project-based learning, interactive methods, digital technologies, and problem-based learning approaches, contribute to the development of students' thinking processes, the formation of independent decision-making abilities, and the expansion of their creative approaches.*

Keywords: *innovative competence, creative educational technologies, interactive learning, problem-based learning.*

Kirish. Hozirgi globallashuv va axborot texnologiyalari rivojlanayotgan sharoitda talabalarning innovatsion kompetentligini shakllantirish masalasi ta'lim tizimining asosiy yo'nalishlaridan biriga aylanmoqda. Zamonaviy jamiyat tezkor o'zgarishlar davriga kirgan bo'lib, talabalar nafaqat nazariy bilimlarni egallashi, balki ijodiy fikrlash, innovatsion yondashuvlarni tatbiq etish, yangi texnologiyalarni o'zlashtirish va muammolarni mustaqil hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishi lozim. Shu nuqtayi nazardan, kreativ ta'lim texnologiyalari talabalarning innovatsion kompetentligini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Ta'lim tizimida kreativ texnologiyalarning o'rni tobora ortib bormoqda. Xususan, loyiha asosida o'qitish, interfaol metodlar, muammoli ta'lim, STEAM (Science, Technology, Engineering,

Arts, Mathematics) yondashuvlari va raqamli texnologiyalarni o‘quv jarayoniga integratsiya qilish innovatsion kompetentlikni shakllantirishga xizmat qiluvchi muhim vositalardan biri hisoblanadi. Ushbu metodlar orqali talabalar nafaqat bilimlarni o‘zlashtiradi, balki mustaqil fikrlash, jamoada ishlash, qaror qabul qilish, kreativ va analitik tafakkurni rivojlantirish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, kreativ ta’lim texnologiyalaridan samarali foydalanish talabalarning motivatsiyasini oshirish, ularning o‘quv jarayoniga bo‘lgan qiziqishini kuchaytirish va ijodiy salohiyatini rivojlantirish uchun muhim vosita hisoblanadi. Shu sababli, ta’lim tizimida kreativ texnologiyalarni keng joriy etish va ularning samaradorligini oshirish bo‘yicha ilmiy tadqiqotlar olib borish dolzarb masalalardan biri bo‘lib qolmoqda. Ushbu maqolada talabalarning innovatsion kompetentligini rivojlantirish jarayonida kreativ ta’lim texnologiyalarining ahamiyati, ularning pedagogik samaradorligi va ta’lim jarayoniga integratsiya qilish usullari batafsil tahlil qilinadi.

Maqola zamonaviy ta’lim sohasida faoliyat yuritayotgan pedagoglar, ta’lim mutaxassislari va innovatsion metodlarni amaliyotga joriy etish bilan shug‘ullanuvchi tadqiqotchilar uchun foydali bo‘lishi mumkin.

Adabiyotlar tahlili. Talabalarning innovatsion kompetentligini shakllantirish va bunda kreativ ta’lim texnologiyalarining roli bo‘yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy ta’lim jarayoni nafaqat nazariy bilimlarni yetkazish, balki ijodiy fikrlash, muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirish va innovatsion yondashuvlarni shakllantirish bilan ham bog‘liqdir. Ilmiy adabiyotlar tahlili ushbu jarayonning pedagogik, psixologik va metodologik asoslarini o‘rganishga imkon beradi.

Pedagogik nazariyalarga ko‘ra, Dewey (1916) tomonidan ilgari surilgan tajriba asosida o‘qitish konsepsiyasi innovatsion kompetentlikni rivojlantirishning dastlabki metodologik asoslaridan biri hisoblanadi. Deweyning fikricha, ta’lim shaxsga faqat bilim berish vositasi emas, balki amaliy tajriba va real hayotiy muammolarni hal qilish uchun platforma bo‘lishi lozim. Ushbu yondashuv zamonaviy loyiha asosida o‘qitish, muammoli ta’lim va interfaol metodlar uchun asos yaratdi.

Vygotsky (1978) tomonidan ishlab chiqilgan madaniy-tarixiy rivojlanish nazariyasi ham kreativ ta’lim texnologiyalarining ahamiyatini tasdiqlaydi. Uning fikricha, talabalarning rivojlanishi ijtimoiy muloqot va faoliyat bilan uzviy bog‘liq bo‘lib, innovatsion kompetentlik ham interaktiv o‘qitish, muhokama va tajribaviy faoliyat orqali shakllanadi. Vygotsky shuningdek, yaqin taraqqiyot zonasi (ZPD) tushunchasini ilgari surib, ta’lim shaxsning mustaqil o‘rganish imkoniyatlarini kengaytirishi lozimligini ta’kidlaydi.

Piaget (1952) esa shaxsning kognitiv rivojlanish bosqichlari orqali o‘quv jarayonining ijodiy va innovatsion jihatlariga ta’sirini o‘rganib, talabalar faol ishtirok etadigan ta’lim metodlari bilimlarni chuqurroq o‘zlashtirish va mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qilishini ta’kidlagan. Uning nazariyasi asosida muammoli ta’lim, tadqiqot asosida o‘qitish va tajriba o‘rganishga asoslangan metodlar rivojlantirildi.

Kreativ ta’lim texnologiyalarining samaradorligi haqidagi tadqiqotlarda Robinson (2011) ijodiy tafakkurning rivojlanishi va uni ta’lim tizimida qo‘llash masalalariga e’tibor qaratgan. Unga ko‘ra, an’anaviy ta’lim metodlari aksariyat hollarda ijodiy fikrlash imkoniyatlarini cheklaydi va talabalarga muammolarni nostandart yondashuvlar asosida hal qilish imkonini bermaydi. Shu sababli, Robinson innovatsion ta’lim muhitlarini yaratish, interfaol metodlar va loyiha asosida o‘qitish orqali kreativ kompetensiyalarni rivojlantirish zarurligini ta’kidlagan.

Zamonaviy raqamli texnologiyalar ta’lim jarayoniga keng kirib kelganligi sababli, Siemens (2005) tomonidan ishlab chiqilgan konnektivizm nazariyasi kreativ va innovatsion ta’lim texnologiyalarining muhim komponentlaridan biri hisoblanadi. Bu nazariyaga ko‘ra, bilimlar statik emas, balki doimiy o‘zgarib boruvchi axborot tarmoqlari orqali o‘zlashtiriladi. Shu sababdan, innovatsion kompetentlikni shakllantirish uchun raqamli texnologiyalar, sun’iy intellekt va interaktiv platformalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Mahalliy tadqiqotlarga murojaat qilsak, Shodmonov (2018) o‘z ishlarida O‘zbekistonda innovatsion kompetentlikni shakllantirishga oid davlat strategiyalari va ta’lim tizimidagi o‘zgarishlar haqida so‘z yuritgan. Uning fikricha, innovatsion ta’lim texnologiyalarini joriy etish jarayoni ta’lim muassasalarining infratuzilmasi, pedagoglarning malakasi va talabalar motivatsiyasiga bog‘liq.

Shuningdek, Karimov (2020) tomonidan o‘tkazilgan tadqiqotlarda innovatsion kompetentligini rivojlantirishda STEAM yondashuvining samaradorligi tahlil qilingan. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, ilm-fan, texnologiya, muhandislik, san’at va matematika asosida shakllangan interfaol ta’lim metodlari talabalarni kreativ tafakkurga undaydi va ularning mustaqil fikrlash qobiliyatini oshiradi.

Shuningdek, Sodiqov (2021) tomonidan o‘tkazilgan tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, loyiha asosida o‘qitish metodikasi innovatsion kompetentligini shakllantirishning eng samarali usullaridan biri hisoblanadi. Ushbu metod talabalarni mavjud muammolarni hal qilish, tadqiqot olib borish va jamoaviy ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga yo‘naltiradi.

Umuman olganda, adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, talabalarning innovatsion kompetentligini shakllantirish kreativ ta’lim texnologiyalaridan keng foydalanish bilan bog‘liq. Loyiha asosida o‘qitish, muammoli ta’lim, STEAM va raqamli texnologiyalarni o‘z ichiga olgan interfaol metodlar talabalarning ijodiy fikrlash, mustaqil qaror qabul qilish va innovatsion yondashuvlarni shakllantirish qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu sababdan, innovatsion kompetentlikni rivojlantirishga qaratilgan metodologik yondashuvlarni chuqur o‘rganish, kreativ ta’lim muhitini shakllantirish va ilg‘or texnologiyalarni ta’lim jarayoniga joriy etish muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Muhokama. Talabalarning innovatsion kompetentligini shakllantirishda kreativ ta’lim texnologiyalarining roli bo‘yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy ta’lim tizimi nafaqat bilim berishga, balki ijodiy va innovatsion tafakkurni rivojlantirishga ham qaratilishi lozim. Bugungi global ta’lim tendensiyalari shuni ko‘rsatmoqdaki, talabalarning innovatsion fikrlash qobiliyatini rivojlantirish uchun an’anaviy ta’lim usullaridan voz kechib, kreativ va interfaol texnologiyalarni keng joriy etish talab etiladi. Zamonaviy ta’lim jarayonida loyiha asosida o‘qitish, muammoli ta’lim, STEAM yondashuvi, interaktiv dars metodlari va raqamli texnologiyalar innovatsion kompetentlikni shakllantirishning asosiy omillari sifatida qaralmoqda.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, innovatsion kompetentlik shaxsning o‘z faoliyat sohasida yangilik yaratish, muammolarni kreativ usulda hal qilish va o‘zgaruvchan sharoitlarga moslashish qobiliyatini ifodalaydi. Shu bois, ta’lim jarayonida kreativ yondashuvlar va interfaol metodlarni joriy etish talabalarning ijodiy tafakkurini rivojlantirish, mustaqil qaror qabul qilish va tadqiqot olib borish ko‘nikmalarini oshirishga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari shuni tasdiqlaydi: ta’lim jarayonida kreativ texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar qo‘llanganda, talabalar mustaqil fikrlash va yangi bilimlarni amaliy qo‘llash bo‘yicha yuqori natijalarga erishadi.

Psixologik va pedagogik nazariyalar ham kreativ ta’lim texnologiyalarining ahamiyatini tasdiqlaydi. Vygotsky (1978) ning madaniy-tarixiy rivojlanish nazariyasi bo‘yicha ta’lim samaradorligi talabaning mustaqil o‘rganish imkoniyatlarini kengaytirish va ijtimoiy muloqot orqali bilim olishiga bog‘liq. Piaget (1952) esa kognitiv rivojlanish nazariyasida talabalar mustaqil muammolarni hal qilganda, ular ilmiy tafakkur va innovatsion kompetensiyalarni shakllantirishga qodir bo‘lishlarini ta’kidlagan. Shu nuqtayi nazardan, innovatsion kompetentligini shakllantirish uchun faqat nazariy bilimlarni yetkazish yetarli bo‘lmaydi, balki talabalarni ijodiy va tadqiqot asosida ta’lim olish jarayoniga jalb qilish lozim.

Shuningdek, kreativ ta’lim texnologiyalarining o‘rganilgan jihatlaridan biri raqamli texnologiyalar va media vositalaridan foydalanishdir. Siemens (2005) tomonidan ilgari surilgan konnektivizm nazariyasi innovatsion kompetentlikni rivojlantirish jarayonida axborot texnologiyalarining ahamiyatini ko‘rsatadi. Uning fikriga ko‘ra, bilimlar statik emas, balki doimiy o‘zgaruvchan axborot tarmoqlari orqali shakllanadi, shu sababli innovatsion kompetentlikni rivojlantirish uchun zamonaviy ta’lim platformalaridan foydalanish zarur. Masalan, onlayn kurslar, virtual laboratoriyalar, sun’iy intellekt va raqamli simulyatsiyalar talabalar uchun mustaqil o‘rganish imkoniyatini oshirish va innovatsion fikrlashni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy ta’limda innovatsion kompetentlikni shakllantirish bo‘yicha olib borilgan tadqiqotlar natijalariga ko‘ra, loyiha asosida o‘qitish metodikasi eng samarali usullardan biri hisoblanadi. Shodmonov (2018) tomonidan o‘tkazilgan tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, loyiha asosida o‘qitish usuli talabalarning amaliy faoliyat bilan shug‘ullanishi, ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishi va muam-

molarni hal qilish bo‘yicha mustaqil tajriba orttirishiga yordam beradi. Ushbu metod, ayniqsa, muhandislik, texnologiya, san’at va fan sohalarida ta’lim olayotgan talabalar uchun samarali bo‘lib, ularning kelajakdagi kasbiy faoliyatiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Muhokama davomida O‘zbekistonda kreativ ta’lim texnologiyalarining joriy etilishi bo‘yicha olib borilgan tadqiqotlar ham ko‘rib chiqildi. Karimov (2020) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, O‘zbekistonda innovatsion kompetentligini shakllantirish bo‘yicha davlat dasturlari qabul qilingan bo‘lsa-da, ta’lim jarayonida interfaol va kreativ texnologiyalardan foydalanish hanuz yetarlicha darajada emas. Shu sababli, pedagoglar uchun kreativ ta’lim metodlarini o‘rgatuvchi maxsus dasturlarni ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish lozim.

Xulosa sifatida shuni ta’kidlash mumkin: innovatsion kompetentlikni rivojlantirish kreativ ta’lim texnologiyalarining keng qo‘llanilishi bilan bog‘liq bo‘lib, ta’lim jarayonida loyiha asosida o‘qitish, interfaol metodlar, STEAM yondashuvi va raqamli texnologiyalarni integratsiya qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, talabalarning innovatsion tafakkurini rivojlantirish uchun ularga amaliy va tajribaga asoslangan ta’lim muhitini yaratish, mustaqil qaror qabul qilish va ijodiy yondashuvlarni rag‘batlantirish muhimdir. Kelajak ta’limi innovatsion texnologiyalar bilan uyg‘unlashgan holda shakllanib, kreativ yondashuvlar orqali talabalarning ijodiy salohiyatini oshirish, muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantirish va kelajakdagi kasbiy faoliyatga tayyorlashga xizmat qilishi lozim.

Xulosa. Talabalarning innovatsion kompetentligini shakllantirishda kreativ ta’lim texnologiyalarining roli muhim ahamiyat kasb etib, zamonaviy ta’lim jarayonida ijodiy tafakkur, muammolarni mustaqil hal qilish va innovatsion yondashuvni shakllantirish ustuvor yo‘nalishlardan biri bo‘lib qolmoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, an’anaviy ta’lim metodlaridan voz kechib, kreativ va interfaol texnologiyalarni joriy etish talabalarni innovatsion faoliyatga jalb qilish va ularning kasbiy hamda shaxsiy rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati.

1. Shodmonov, H. H. (2018). Innovatsion ta’lim texnologiyalari va ularning kasbiy ta’limda qo‘llanilishi. Toshkent: Fan va texnologiya.
2. Karimov, A. M. (2020). O‘zbekistonda kreativ ta’lim texnologiyalarining rivojlanish tendensiyalari. Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashriyoti.
3. Sodiqov, N. R. (2021). Loyiha asosida o‘qitish metodikasining innovatsion kompetentlikni shakllantirishdagi o‘rni. Toshkent: Innovatsion rivojlanish markazi.
4. Yoqubov, A. (2022). STEAM ta’limi asosida talabalarning kreativ tafakkurini rivojlantirish. Jurnal: “Pedagogika va psixologiya”, 4(2), 55-63.
5. Mirziyoev, Sh. M. (2017). Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. Toshkent: Ma’naviyat.
6. Xodjiev, B. B. (2019). Kasbiy ta’lim tizimida innovatsion yondashuvlar. Andijon: Andijon davlat universiteti nashriyoti.
7. Леонтьев, А. Н. (2003). Деятельность, сознание, личность. Москва: Наука.
8. Рубинштейн, С. Л. (2003). Основы общей психологии. Санкт-Петербург: Питер.
9. Васильева, А. Н., & Кондратьева, Т. П. (2018). Креативное образование в инновационной среде. Москва: Академия.
10. Зеер, Э. Ф. (2016). Психология профессионального развития. Екатеринбург: Уральский государственный университет.
11. Дружинин, В. Н. (2019). Когнитивная психология и инновационные компетенции личности. Москва: Просвещение.
12. Сергиенко, Е. А. (2015). Метакогнитивные процессы и их влияние на формирование инновационных качеств у студентов. Психологический журнал, 36(2), 23-31.
13. Dewey, J. (1916). Democracy and Education. New York: Macmillan.
14. Piaget, J. (1952). The Origins of Intelligence in Children. New York: W.W. Norton.
15. Kohlberg, L. (1984). Essays on Moral Development: The Psychology of Moral Development. San Francisco: Harper & Row.

Mundarija /Содержание/Contents

	19.00.00 – PSIXOLOGIYA
5	**Abdullayev Amrullo Nassulloyevich** Harbiy talim fakulteti talabalarida pedagogik muloqot omillarini rivojlantirishning psixokorreksion dasturi
11	**Axadov Yo'ldosh Hamzayevich** O'smirlarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda irodaviy sifatlarning ahamiyati: ijtimoiy-psixologik omillar tahlili
18	**Aldjanova Guljaxan Amangeldiyevna** Bo'lajak o'qituvchilarning iqtisodiy kompetentlarini shakllantirishning psixologik xususiyatlari
22	**Barnoyev Bekzod Bahrom o'g'li** Talabalar orasida yolg'izlik hissi: ijtimoiy va psixologik omillar, rivojlanish sabablari va u bilan kurashish usullari
27	**Babayeva Nazira Asatullayevna** O'zbek oilasidagi ijtimoiy rol va funksiyalar: er-xotin, ota-ona va bolalar
32	**Djurakulova Dilfuza Farxodovna** O'smir yoshdagi bolalarda aybdorlik hissini yuzaga keltiruvchi omillar.
37	**Hafizova Firuza Baxtiyorovna** Talabalar orasida konfliktlarni konstruktiv jihatdan boshqarishning ijtimoiy-psixologik xusussiyatlari
42	**Xakimov Shuxrat Shodiyevich** Sportchilarda psixologik muhofazani shakllantirishning o'ziga xos xusussusiyatlari
46	**Hamroyeva Dilfuza Rahmatullayevna,** O'smirlar psixologiyasida addektiv xulq diagnostikasi va korreksiyasining ijtimoiy psix-ologik xussusiyatlari
51	**Jamolova Mahmuda** Talabalar orasida konfliktlarni konstruktiv jihatdan boshqarishning ijtimoiy-psixologik xusussiyatlari
55	**Jaqsımuratova Elmira Sarsenovna** Qoraqalpoq xalq an'analari asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyatlarni shakllantirishning amaliy jihatlari
60	**Meyliyeva Marjona Akram qizi** O'smir o'quvchilarda muvaffaqiyatsiz vaziyatlarga nisbatan chidamlilikni shakllantirishning psixologiyada tahlil etilganligi
64	**Miraliyev Shahzod** Globallashuv davrıda o'smırlarda agressıyanı keltırıb chıqaruvchı bıologık va ıjtımoıy omıllar
68	**Mutalipova Feruzabonu Muxammatbek qizi** Kıchık maktab o'quvchılarının agressıv xattı-harakatlarnıng tıpologıyası
72	**Nurullayev Firuz Fayzilloyevich** O'quvchilarni kasbga yo'naltirishda o'z-o'zini anglash va ijtimoiy ta'sirlarning ahamiyati
75	**Nusratov Azizbek Fatillo o'g'li**

	O'quvchilarda o'zbek musiqa folklori haqidagi tasavvurlarni shakllantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari
79	**Ostonov Jasur Shopirjonovich** Talabalarda metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari
83	**Ozodova Madina Hamza qizi** Kreativ yondashuv asosida o'quvchilarning muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishning metodik zarurati
87	**Pulatova Firangis Naimovna** Globallashuv sharoıtıda yoshlar shaxsıy ıdentıfıkatsıyasınıng shakllanıshıda oılanıng rolı: an'anavıy va zamonavıy tarbıya usulları tahlılı
93	**Qodirova Dilnoza Murtazoyevna** Socıo-psychologıcal characterıstıcs of the development of communıcatıve competence of future psychologısts
99	**Ramazonov Jasur Elmurodovich** Ichki ishlar xodimlarida ijtimoiy moslashuv qobiliyati va stressga chidamlilikni rivojlantirishda ta'lim treninglarni tashkil etish afzalliklari
103	**Rasulqulova Sitora Shodmonjonovna** Bilingvizm bolalarda uchraydigan muammolarni bartaraf etish borasida ota-onalarga taklif va mulohazalar
109	**Rustamov Shavkat Shuxrat o'g'li** Talabalarning innovatsion kompetentligini shakllantirishda kreativ ta'lim texnologiyalarin-ing roli
113	**Safoyev Hasan Aminovich** Sportchilarning qaror qabul qilish strategiyalari va ularning shaxsiy xususiyatlari o'rtasidagi bog'liqlik
117	**Saydullayev Djamoliddin Yaxshiboyevich** Talabalarda ma'naviy-axloqiy tarbiyaning pedagogik va psixologik asoslari
122	**Tursunov Jo'rabek Baxtiyarovich** Talabalar o'quv faoliyatini samaradorligini oshirishda milliy qadriyatlardan foydalanishning psixologik adabiyotlarda yoritilishi
126	**Usmonova Surayyo Muxidinovna** O'qituvchilarning kasbiy stressini boshqarishning psixologik va metakognitiv usullari
131	**Xasanova Saidaxon Ganijonovna** Xavotirlanishning bolalar psixologiyasiga ta'sirini kamaytirishning psixoterapevtik yondashuvlari
135	**Xolova Mohigul Shavkatovna,** **Yoqubjonova Gulchiroy Xaminjon qizi** Gender tenglikka erishish yo'lidagi huquqiy asoslar
141	**Yunusova Go'zal Sultonovna, Norxo'jayeva Dilnozaxon Odilxon qizi** Boshqaruv tizimida psixologik xizmatning o'ziga xosligi
145	**Ахмадов Назиржон Рахматович** Социально-психологические факторы, влияющие на формирование конструктивного поведения подростков
148	**Sharopova Zarnigor Tolib qizi** Tanqidiy fikrlash va ijodiy tafakkur fikrlash poydevoridir

152	**Shukurova Nargiza Ikramovna** Psixolog talabalarida kasbiy refleksiyani rivojlantirishda ta'lim metodlarining roli va ahamiyati
156	**Кадыров Камолиддин Батырович,** **Каланходжаева Камилахон Ботирходжаевна** Исследование эмоционального интеллекта и профиля функциональной асимметрии у студентов
160	**Nasritdinov Ulug‘bek** Ekstremist shaxslarning psixologik portreti: radikallashuv sabablari va unga qarshi kurash strategiyalari
165	**Рахманова Диляра Рустамовна** Психологическая диагностика в вузах Узбекистана и других стран центрально азиатского региона: разработка адаптированного опросника
169	**Mamajonova Shaxzodaxon Yoqubjon qizi** Psixodiagnostikada axborot-kommunikatsiyalarini qo‘llash xususiyatlari bo‘yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar va ularning ahamiyati
173	**Baxramova Abira Abdullayevna** Maktab yoshidagi o‘quvchilarni ma’nan va ruhan shakllanishida ijtimoiy psixologiyaning o‘rni
177	**Ibodullayeva Iroda Nurula qizi** Yangi O’zbekistonda zamonaviy o‘qituvchi va o‘quvchi munosabatlari shakllanishining psixologik jihatlari
182	**Qodirov Obid Safarovich** Tarbiyasi qiyin o‘smirlar muammosini bartaraf etishning samarali psixologik texnologiyalari
187	**Ummatova Sitora Shavkatullayevna,** **Axatova Dilbar Botirovna** O‘zbek oilalarida ajralish sabablari va oqibatlarining ijtimoiy psixologik xususiyatlari
192	**Xotamov Shuxrat Nosirovich** Bolalarni komil inson qilib tarbiyalashning pedagogik va psixologik xususiyatlari
196	**Achilova Dilnoza Axmatovna** Ta’lim jarayonlarini boshqarishda klaster tahlili
202	**Sadikova Umida Botirovna,** **Xujayev Ruzmat Rahmonovich** Qandli diabetga chalingan bemorlarning psixologik holati: ijtimoiy-psixologik jihatdan so‘rovnoma natijalari tahlili
207	**Saidova Nigora Amanovna** Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kommunikatsiya jarayonidagi psixologik qiyinchiliklarini diagnostika qilish natijalari
210	**Xaitov Abror Uralovich** Positive climate in a teenage football team as a volitional-psychological basis for successful preparation football players for competitions
216	**Yusupov Tulanboy Ibrohimovich** Psychological aspects of emotional intelligence in team relations (on the example of football teams)

222	**Ali Asgarhon Kosimov,** **Barotov Shuxrat Sharipovich** Online psychological support: advantages and disadvantages in the context of global experience and research
	13.00.00 – PEDAGOGIKA
225	**Qahhorov Siddiq Qahhorovich,** **Hamdamova Nozima Muqimovna** Integrativ yondashuv asosi bo'lajak texnologiya o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish
230	**Hamidova Yulduz Kamoliddin qizi** Umumta'lim maktab rahbarlarida boshqaruv madaniyatini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari
237	**Ikromova Dilfuza Abdirasulovna,** **Choriyeva Zuhra Tolib qizi** O'quvchilardagi kognitivlik kompetensiyasini rivojlantirish
241	**Otanazarova Mohira Xamidbekovna** Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlashda mutaxassislik fanlarini o'rganish asosida kasbiy sifatlarni takomillashtirish
245	**Ochilov Yakub Saydulloyevich,** **Ismoilova Barchinoy Jo'raqul qizi** Abu Homid G'azzoliyning islom ta`limoti tizimiga qo'shgan hissasi
254	**Raximov Zoyir Jumayevich** O'qituvchining pedagogik kompetensiyasini oshirishda metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirish ususllari
258	**Sobirov Tolib Ro'ziyevich,** **Abulov To'lqin.Mo'minovich** Al-Forobiy tadqiqotlarida musiqiy madaniyatining inson ma'naviyatiga ta'siri
263	**Uspanova Rano Anuarovna** Globallashuv jarayonida milliy qo'shiqlar asosida talabalarni millatlararo totuvlik ruhida tarbiyalash ijtimoiy pedagogik muammo sifatida
270	**Xamrayev Baxtiyor Tuyiyevich** Deontologik kompetentlikni bo`lajak sportchi-murabbiylarda shakllantirishning pedagogik tamoyillari
275	**Xodjayeva Mavluda Latipovna** Noan'anaviy musiqa darslarida interfaol qo'llashning samaradorligi
278	**Yo'ldashev Alisher Axrorovich** Innovatsion texnologiyalarni sport faoliyatiga tadbiq etishning asosiy bosqichlari.
283	**Choriyeva Zuhra Tolib qizi,** **Irgasheva Ra'no Shuxratovna** Bo'lajak kadrlarda axborot kompetentligini rivojlantirish
287	**Алламбергенова Бахаргуль Кудайбергеновна** Особенности развития педагогической компетентности учителей русского языка
291	**Ismoilova Gulrux Ulug'bekovna** Ona tili savodxonligi darslarida fanlararo integratsiyalash imkoniyatlari

297	**Jo'rayev Husniddin Oltinboyevich,** **Nekboyev Xurshid Xoliyorovich** Mediata'lim amalga oshirishdagi zamonaviy metodlar tavsifi
302	**Tadjibayev Baxram Ruziyevich** Intellektual mehnat texnologiyalarida innovativlik va kreativlik
307	**Salimjonova Zarina Murodjon qizi** Bo`lajak mutaxassislarda ijodiy kompetentlikni rivojlantirishda xalq og`zaki ijodi namunalaridan foydalanish metodikasi
310	**Dilova Nargiza Gaybullayevna** Innovatsion ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarning shaxsiy ta'lim trayektoriyasini loyihalash usullari
314	**Hotamova Maftuna Madatovna** Bo'lajak ingliz tili fani o'qituvchilarining o'quvchilarda til savodxonligi ko'nikmasini rivojlantirish usullari
318	**Musayeva Amina Karamatovna** Oliy ta'lim tizimida talabalarning kommunikativligini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlarning dolzarbligi
325	**Ne'matova Flora Baxtiyor qizi** Xalqaro tadqiqotlar asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilimini baholash
334	**Polvonova Charos Bahromqulovna** Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni o'qitishning o'ziga xos xususiyatlari va o'qituvchi kompetentligiga qo'yilgan talablar
	10.00.00 – FILOLOGIYA
340	**Jo'raqulova Parizoda Otabek qizi** Linguistic connections of language and culture
344	**Jo'rayeva Gulmira Zufarjon qizi** Tillarni o'qitishda veb-kvest texnologiyasining ahamiyati va xususiyatlari
348	**Omonova Dildora Nekmurodovna** Boshlang'ich sinf ona tili darsliklaridagi mashqlar tasnifi.
352	**Qodirova Ro'zigul Sadulloyevna,** **Raxmatova Sabrina Otabek qizi** O'tkir xoshimov asarlari ruscha bevosita tarjimasiga xos lingvopoetik xususiyatlar
356	**Raxmatova Mehriniso Musinovna** Implikatura: semantik ma'no va kontekstual ma'no munosabatlari
360	**Yuldasheva Mashxura Muzafarovna** Qadriyatli yondashuv asosida talabalarda fuqarolik pozitsiyasini takomillashtirish mazmuni
364	**Отчет по результатам проведения международного конгресса «ПСИХОЛОГИЯ XXI СТОЛЕТИЯ»**

BUXORO PSIXOLOGIYA VA XORIJIY TILLAR INSTITUTI ILMIY AXBOROTNOMASI ILMIY-AMALIY JURNAL

№ 3, 2025

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **2023-yil 22-fevral № 064916-sonli** guvohnoma bilan ro`yxatga olingan.

Jurnal O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi OAK Rayosatining 2023 yil 29 dekabrdagi 347-son qarori bilan **10.00.00 – filologiya, 13.00.00 – pedagogika, 19.00.00 – psixologiya** fanlari bo‘yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo‘lgan zaruruiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Buxoro psixologiya va xorijiy tillar
instituti ilmiy axborotnomasi // ilmiy-amaliy jurnal. - Buxoro, 2025.
№ 3. – 379 b.